

Número 3.

PORTAVEU DE LA DECENCIA

Any I.

Tots els treballs firmats serán passats per las armas.
No's retornan els originals per bascas que tinguin.

Redacció y Administració,
Carrer de Corró, n.º 164, baixos

La correspondencia a' Director.

PREUS DE SUSCRIPCIO

Número del dia. : : : De franch.
> atrassat. : : : Un durc
Aixó es per ara, després veurém.

INÚMERO EXTRAORDINARI!

Aqui verán señores EL MOSQUIT comedia en un acte, ó com si diguessim destapa brutas de la farsa caciquil.

Ojo al canto, señores! Comedia que retrata las ensarronadas d'aquesta gent. Prometen molt y res poden donar.

Fijarse bien. ¡Ojo! ¡ojo!... No dejarse ensarronar por las imitaciones!

Títols d'els cuadros.

PRIMER.

Quel. Ay Pepet, si no corrém quina surra que'ns darán.

Pep. Yo prou corro, prou prometo, pero'm diuhen: Pep, avant.... de promesas de cacichs ya n'estemos fins al nas.

Badó. Com voleu que ningú os cregui, si sempre'ls ays enganyat, fentlos veure que manavau y sempre'ls ha resultat que las vostras prometensas aygua y viento s'han tornat.

NOTA.—A n'aqueix cuadro hi han trons.

SEGON.

Representa una fábrica de bunyols. L'un se rifa al altre. Tots demostran la *seba* elocuencia y y manuscrit gros. Fan discursos

que deixan parats.... á la seva gargamella.

Resulta ¡No badar! qu'en Travé ja havia sigut diputado otra vez, pero ningú'l coneixia, ni ningú ho sabia. ¡Ay más! ¡La gran risa! ¡Resulta tartamudo!

Y per'xó nadie l'entende y es un caso original.

Tothom dice: ¡diputado este senyor tan.... y tal? primer voto al Noy de Tona, que'm parece més.... genial.

NOTA.—En aqueix cuadro hi han llamps

TERCER.

Travé. ¡Ay! quien lo habia de decir.
¡¡Ay!! que me han bien reventado. No poder ser diputado.
¡Qué vergüenza para mí!
Yo que encare que soy mudo y al Congrès jamás he anat, y soy de lo más barrudo ¿chasco me'n ay que llevar?
¡¡¡Ay Baté!!! m'ays engañado, pues todo cifraba en mi poder igualarme á tí, y, ya ves, no lo he logrado. Más, ¡vive el infierno y Satán! he de hacer que truene fuerte, y en la hora de la muerte, de missas nos lo dirán,

NOTA.—Aqui hi ha *dispersion general*.

CUADRO ALEGÓRICH.

En Travé y en Pep, vestits de verges puras, ab mirada *lánguida* s'en pujan al cel, acompanyats de totas las nimfas quintaneras. (¿?)

Completan l'alegoría en Badó y en Quel vestits de *llorones* voltats de tots els escombriayres, burots y demás *menjadors* que ab las sevas *repetivas* eynas del ofici ballan un ball de bastons.

Després tot queda fosch, y ay que tinch, ay que tinch, á las sis l'enterran.

Trons, llamps, bengalas de tots colors, y un lletrero que diu: ¡Caciquisme! ¡Ha mort! Que deu lo tinga allá'hont vulga.

Amen.

Comedia histórica

ACTE ÚNICH.

ESCENA I.

Pasa dintre una tartana anant de Granollers á un poble del districte.

Personatjes: PEP, QUEL, BADÓ, CANDIDAT, un VALENT y un home de respecte que no parla, aixís es que no li dirém ni Quirse ni cap mes nom.
Cand. ¿Com está aquet poble ahont aném?

Quel. (Ab una veu de gallina cuan ha fet l'ou). Ja veurá, aquí hi han dos partits y els tindrem á tots dos si ho sabem fer.

Valent. ¿Y no ho hem de saber fer?

Quel. Es que com gastem sempre els mateixos arguments, el dia que's donguin compte de que'ns els passarem no se'l que pasará.

Badó. Sempre serás cobart, ¿qué no ho saps que si no's convensen per las promesas tevas entrém en dansa el Valent y jó y els espantem ab amenasas.

Quel. Es que cuan perdin la fe ab las promesas, no se quina por els faran las amenasas.

Valent. Es que'ls reventarem si no creuen.

Cand. (Que estava ab en Pep parlant apart del bello sexo). Be Quel y que hem de fer per tenirlos al costat nostre á tots dos partits?

Quel. Lo mateix que fem á tots els pobles, anem als del partit de dal que ara es el dels nostres y els diem que contem ab ells, aquells, com ja son dels nostres, els tenim segurs y despres enviem recado al quefa del partit de baix, dientli que's deixi veure sense que'ls de dalt ho sapigan, y á n'aquet se li diu mil pestes dels de dalt, que n'estem tips y que'ls volem abandonar, que si'l seu partit vota á vosté els darem el jutjat, l'estanch, y'ls farem guanyar aquella cuestió de cuan ell era arcalde.

Cañd. ¿Quina cuestió es aquesta?

Pep. Res, un expedient que varem comensar contra l'arcalde del partit de baix, crech que las ratas se'l han menjat.

Quel. ¿Y que vol dir aixó? el cas es que ell encare te pó y á nosaltres sempre ens serveix per arma.

Badó. Gasteu unas armas tan robelladas que al millor de la ocasió vos quedareu ab el manech á la má, heu de buscar cosas novas, heu de procurá cuidarvos mes del districte, de lo que feu; tant tu Quel com en Pep, sou massa panxa contents, vos sembla que no podeu caure del candelero y no vos preocupeu de treballar el partit no mes cuan venen eleccions y allavors heu de fer com aquella orquesta d'Arenys que no sabia mes que una pessa y sempre tocaba la mateixa.

Valent. En Badó te rahó ¿si jo fos al vostre puestoll!

Pep. ¡Aparteu las criaturas!

Valent. ¡Aparta las tevas!

Pep. No veyeu que cuan no hi ha eleccions ja s'encuida el simpatic Al-berti.

Badó. ¡El simpatic! ho será per vosaltres, lo que es en els pobles no ho es gens, ab aixó d'obligar á que els pobles el subvencionesin l'heu

fet tan antipátich, que fins tots ne podem pagar las consecuencias.

Cand. Me sembla que'ns heu embarcat aquesta vegada y casi donaría la rahó á n'en Badó, per tot arreu ens han rebut ab tanta fredor y vos han fet tants cárrechs que'm temo que farem coca; sobre tot lo que mes me reventa es que havent sigut diputat una altre vegada, ningú'm coneixi, d'aixó la culpa la teniu vosaltres, lo que es jo no hi tinch art ni part per que varem quedar que jo no faria res que no m'ho diguesiu vosaltres, y com se veu que dormiu molt á la palla, no vos vareu cuidar de'ensenyarme, y está clá, ningú'm coneix, aixis es que jo no'm vaig cuidar per ré del districte y are ens ho tiran á la cara.

Badó. ¡La llástima es que las consecuencias no las hagin de pagar aquet parell (referintse á n'en Pep y Quel), ells tots sols, que á la fi ben merescut ho tindrian.

(L'home de respecte que anaba dormin se desperta y no mes parla per dir):

Ja hi som.

(Tots baixan de la tartana y entran á una casa.)

ESCENA II.

Els mateixos, l'Arcalde y Secretari

Tots. Deu los quart.

A. y S. Deu los quart.

Quel. Sr. Arcalde, tinch el gust de presentarli al S. T., al nostre futur diputat, persona que ja ho va ser un altre vegada y que tan bons recorts en té'l districte y que tan be va fer per aquet poble.

Alcal. (Fa reverenciá). ¡No tenia l'honor de coneixel!

Cand. (Inclinantse). ¡L'honor es meu!

Badó. (Apart, dirigintse á Pep). La presentació la habías de fer tu que't toca com á diputat.

Pep. Jo no'n sé de parlar fi.

Badó. Y donchs á la Diputació ¿com ho fas?

Pep. Sempre callo, y si haig de parlar en algun puestu, com al Govern civil, hem vaig á buscar á en Travé y ell parla per mi.

Badó. ¡Ay! ¡ay! ¡ay! ¡Si que estem ben arreglerats! Hem vols creure, si la levita et ve gran ventela, que farías riure, vaig veyent que entre tu y en Quel.....

Quel. Donchs com anavam dient Sr. Arcalde, contem ab que vostés ens donarán l'acta com habían fet altres vegadas y que anaba tant bé.

Secr. Aquí ara ja no podem disposar com avants, are desde que'ls catalanistas van á la lluita ens privan de terho com vostés voldrían.

Alcal. A més vostes no s'han recordat gaire de nosaltres, encare está penden aquell expedient contra'l quefe de'ls de baix y no l'acaban de reventá may.

Valent. Ja'l reventarém.

Alcal. Ja ho crech; pero ell sen burla dihent que no te pó ni de nosaltres ni de vostes.

Quel. Deixeu que diguin, ja veurá com acabaré. (Ab to imperatiu). Pep á la primera sesió de la Diputació prens la paraula y ab un discurs dels teus arrebatas á l'auditori, et fas teva la majoria y voteu acte seguit l'expedient.

Pep. Deixeu-me per mi.

(El Valent y en Badó se giran d'esquena, per que'ls escapa el riure, el Candidat disimula mo-cantse y el Secretari els observa fent el disimulat.)

Quel. Donchs entesos Sr. Arcalde, ja sab que sempre ens ha tingut al seu costat en tot y per tot.

Alcal. Si pero nosaltres tenim un resentiment ab vostes, per que han donat la vara de jutje á un del partit de baix, habent promés que la tindriam nosaltres.

Quel. Aixó ha sigut una equivocació, ja 'l farem destituir y nombrarém al vostre. Pep, avuy mateix has de anar á la Audiencia y gestionar aixó.

Pep. (Al Candidat). ¿M'acompanyaré?

Cand. (A l'orella de Pep). Hem fet tart, (alt) ja sab que pot contar ab mi y molt mes sent una cuestió de interés per la població.

(Els altres que han format un rotllo apart, parlan baix y riuen, el Secretari fa'l desentés y va observant).

Quel. ¿Quedem entesos?

Alcal. Procurarem quedar bé.

Pep. Vos convidó á dinar el dia de la festa major de Granollers, que farem un apat entre amichs.

Alcal. Moltes gracias.

Cand. Sr. Arcalde ja sab que estich sempre á las sevas ordres, disposi.

(Tots se despedeixen).

ESCENA III

Alcalde y Secretari

Alcal. Sembla trempat el candidat y fins formal, si compleixen lo que han promés ja anirém bé; quedarán ben reventats el d'abaix per sempre mes.

Secri. Amen.

A mi no m'han agradat tant com á vosté; mentres vos parlaba ab en Quel y'l candidat, jo he observat algunas cosas que no me han agradat gens sobretot cuan en Quel ha dit alló de la diputació á á en Pep, he notat que á tot els escapaba 'l riure y disimulavan.

Alcal. No't creguis que aixó de que cada elecció hem de demanar lo mateix, tot hens ho prometen y sempre estem del mateix modo me fa sospitar que son uns farsants (El Secretari mira per la finestra).

Secri. Mireu are pasan per qui sota ¿com riuen! jo crech que sens rifan.

Alcal. Are ho vaig veyent clar, si'ns donoban lo que demanem no tindrian res per prometre.

Secri. Está clar.

Alcal. Donchs ja veurem,

ESCENA IV

PEP, QUEL, BADÓ, CANDIDAT, VALENT, y l'home de respecte, entran á un menjadó interior ahont hi ha dos homens que's diuen Antón y Titus.

Quel. Deu vos guardi Antón, ola Titus, vos hem enviat á busca per veure si 'ns podem entendre que no sé per que heu de fer tant el raro, aquet Sr. (senyala al candidat). Ja'l deveu coneixer (Anton y Titus fan ab el cap senyals negatives) si homes es el que ja va ser diputat un altra vegada se diu Sr. T.

Anton. De nom si que 'l coneix pero de vista no senyor.

Titus. (ab despreci). Y que té d' estrany que no'ls conegueseu no veyeu que com que'ls de dalt abocavan l'ollal ¿perque'ns habian de ensenyar el diputat? ¿Que n'habiam de fer nosaltres si allavors no eram ningú?

Quel. Titus no manxis tu tens molt mal genit y aixis no arreglarem res, deixém lo passat y miremendavant á veure si'ns podem entendre.

Anton. En Titus es molt violent, no sab disimulá. y diu lo que pensa; ja vritat, es estrany que ara vingau vos ab inteligencias cuan ens han tingut sempre confinats.

Titus. Desde que'ls altres varen ser mes que nosaltres, ens varen arrecorinar per ells y d'allavors ensá varen comensar aquell célebre espedient contra de vos, Ton, per tenir-vos quiet á casa y ells ab els Srs. de dalt fent lo que vulguin, pero are que nosaltres 'ls de baix som mes tal volta voldrian tornar á girar la truita.

Quel. Voldriam girar la truita perque no estem ben contents dels de dalt, no es per lo que tu dius del número sino perque veyem que vosaltres teniu rahó y vos la volem donar; ja veyeu com hem comensat nomenant jutje á un dels vostres.

A. y T. (fen una rialla) ¡jel! ¡jel! ¡jel! aquesta si que no passé.

Quel. Ja veyeu com anem á la vostra banda, en Pep, ja m'ha promes que á la primera sessió de la Diputació, farà un discurs per defensarvos del espedient y quedareu lliure *sin cuestas*. ¿No es veritat Pep?

Pep. (estira la cama). No faltava més.

Titus. Deurá ser la primera vegada que obrirá la boca.

Quel. No manxem, no manxem.

Anton. Ja veuran Srs., nosaltres ja estém escarmentats de l'altre vegada; tindriam doble culpa si'ns deixabam enganyar de nou els de dalt per el Secretari que es un bretol, ens ha crucificat mentres ha governat y hem de veure si'ns trayem de sobre aquet jou, tenim prou forsa per fero y ho farem.

Quel. Si ens apoyeu en aquestas eleccions, vos ajudarem, treurem el secretari y 'l farem aná á un altre poble, pendrem l'estanch de'ls de dalt y vos el donarem, encausarem al Alcalde, farem ploure cuan convinga, matarem la filoxera y demaneu.

Valent (apart á en Quel). Noy aixó de metá la filoxera me sembla que vas contra els teus interesos.

Quel. (apart) á Valent. El prometre no fa pobre.

Titus. Tot igual que'ns varen fer á nosaltres; ens varen pendre l'estanch, ya havé de marxá el Secretari, que

crech que ja l' han pasejat per mitj districte, varen fer jutje al de dalt y vos varen encausar Anton, aquets fan com las pilotas, que tant aviat son á la má com á la paret, desenganyeu los vos Anton que jo ab el meu genit els en diria alguna de fresca y.

Anton. Donchs bé Srs. els faig assaber que per regenerá 'l poble no 'ls hem de menester per res, vostres sempre han volgut que'ns barallesim els de dalt ab els baix, ens han fet gastá molts cuartos, ens han fet passar molts disgustos, ja hem trobat el camí per nomenar jutjes sense la intervenció de vostres y contra la seva voluntat, alló del célebre espedient ab el que vostres m'habian pres moltes horas de dormir y que fins habia perillat la meua salut, ja se que es un paper mullat que ni vostres saben ahont es, are y per endevant ja'ns arreglarem y 'm sembla que sense els consells de vostres no mortificarem ni reventarem als de dalt y cuant á ells haigi passat la bullida de la derrota que tindran en aquestas eleccions y en las que venen, tal volta veigin mes clar las cosas y fassin com nosaltres, que prescindeixin de vostres y allavors ens entendrem els de dalt ab els de baix y tots farem sacrificis d'amor propi per portar á aquet poble la pau que tans anys es perduda gracias á las bonas mediacions de vostres.

Badó. Aixó no pot ser, ni será.

Valent. Si mi fico jo, vos revento á tots, ja vos heu deixat influir per aquets interesats catalanistas que'ns voldrian treurer per posarsi ells, si fossin honrats y desinteresats com nosaltres... ja no vindran á enganyarvos, no son ningú y perderán y allavors vosaltres pagareu las sevas ximplerias.

Quel. El Valent te rahó que's cuidin de casa seva y que nos fiquin allí ahont no'ls demanan.

Anton. Aixó, Quel, ja se que ho haveu dit altres vegadas y no teniu rahó; ells son tant y potser alguna cosa mes que vos com á contribuyent y tant com vos com á elector, per consegüent no's fican en llibres de caballeries al preocuparse de qui'ls ha de administrá y representá. Vosaltres com fa una pila de anys que aneu espremen la tronja ja vos creyeu ab un dret de espreme-la per sempre, y aquest dret, no vos el consentirem ni 'l guanyareu encara que demostreu que fassi 30 anys de pacífica posesió, en aixó no hi pot res la lley de las posesions, estem tots els pobles cansats de las vostras exigencias y de ser vostres subdits y en aquestas eleccions, ja veureu com fareu un capbuzó ab honors de sal mortal.

Badó. Penseusi bé; mireu que si volem vos podem fer molt mal y ens sabria greu.

Pep. Mireu que jo á la Diputació la meua paraula sedueix de una manera, que logro tot lo que vuy ¿que os convé alguna carretera? demaneu lo que vulgueu mentres ens apoyeu al nostre candidat y particular amich meu.

Badó. (apart) May l'havia sentit parlar tant y bé.

Anton. Ja'ls he dit lo que fa 'l cas; estem compromesos y decidits pel catalanista que es de la nostra confiansa; els que'l acompnyan, ens fan garantia de que cambiarán el modo de ser dels pobles, procurant posar la pau per tot arreu ahont vostres han posat la guerra. Es hora de diná y á casa m'esperan, estiguin bons (saluda y s'envá).

Titus. Estiguin bons y per assumptos d' aquets ni may que tornin (s'enva.)

ESCENA V.

Els mateixos, menos Anton y Titus

Badó. (Tot treyant foch pe'ls ulls y dirigintse á Quel y Pep): ¡Ho veyeu! la culpa de tot aixó la teniu vosaltres dos, sou un parell d'inflats que no serviu per res, ja vos ho dich sempre, si'l cárrech vos ve grant deixeu, lo mal es que aquesta gent te rahó y aixó á mi hem quita la forsa per amenassar trons y llamps heu descobert massa la nostre impotencia ¡veyeu! ¿que farem? si'ls pobles perden la por ja estem ben llestos y vosaltres eis heu ensenyat que la feyam ab una canya escardada ¿qui'n té la culpa de lo dels jutjes? tu Quel, plé de inflats, te creus que no pots caure may y sempre fas tonterias, y per altre part, aquet diputat de basar (dirigintse á n'en Pep) no serveixes per res mes que per anar al costat del S. T. que may he pogut entendre quin dimontri de negoci feu tots dos. ¿No ens ho podias haber dit antes de ferten de diputat que no sabias presentarte, y per lo tant que no anirias may sol ni al Govern civil ni al President de l'Audiencia? no'ns ho podias dir que no sabs de castella y te'n donas vergonya? el cas es que ab la teva soberbia, ens hem ficat en un carreró que no surt y tots haurem de pagar la vostra horriqueria.

(En Quel s'aixeca tot irritat, en Pep tot musti, el Candidat al costat de'n Pep tot escorregut, y l'home de respecte dormin).

Quel. Badó, mira que'm puja la mosca al nas y'l mosquit á la orella, vos sempre sembleu l'emperador, cri-deu y renyeu com sifosiu ignocent; heu de pensar donchs que per defensar á vos y vostra familia, hem tingut moltes empentas y vos no agrahiu els pasos, si no el resultat si es bó, no'm feu parlar perque no convé que nosaltres ab nosaltres ens treyem els drapets al sol, per aquestas parets veig algun mosquit y no convé que nosaltres diguem lo que massa que se sap.

Pep. En Quel te rahó.

Valent. (Criant). Aixó no pot acabá aixis.

(L'home de respecte que fins are ha dormit, se desperta als crits del Valent y li diu:)

Home. Sempre tu ets de ser el més baladré de la colla ¿que hem de fer? ¿que marxem?

Cand. Per lo que hi fem, ja'ns hem podem anar (y dirigintse á n'en Pep, li diu baix): ¡Per tot arreu lo mateix!

Pep. No s'espanti, al Govern civil els faran fer bondat.

Cand. Aquet cop me sembla que son verdas. (S'en van).

— FÍ —

Imp. de E. Garrell.—Granollers.

Secció de Anuncis

Els alcaldes que's trobin débils (que tingan por) per desempenyar son compromís el día 10, que passin per la clínica del

Doctor⁽¹⁾ Pistolas

que se'ls donará una ajuda que durará fins al día 11 y després que s'espavilin.

(1) Usa el títol de Dr. desde que te la medalla dels sabis que's veu que també s'adjudica als ASES.

POLVOS DE LA MARE CELESTINA PERA RESUCITAR MORTS

Es condició precisa que tingan vot y no tingan vergonya.

Representants exclusius del districte:

Pep, Quel, Badó y C.^{ya}

De gran interés á tots los que pateixen d'insomnis.

Grans Magatsems

— **ELS MES GRANDIOSOS DEL MON** —

FÁBRICA DE SÓN DOLÇA

Especialitat en «bacainas á la cadira» y extraordinari assortit de «posicions estranyas», tenim «nits ab galons que fan anar el cap ab gran gronxaments de mandra y badallan ab una torsada de coll tan magistral que son capassos de fer venir són al home mes despert.

RAHÓ: CASTELL-ET Y C.^{YIA}

Gran fábrica de Carreteras

— DE —

BATÉ, LLUCH, BADÍA Y C.^{ia}

Societat sens comandita y molla barra

S'esplota la credulitat de'ls tontos que encare creuhen ab promesas dels cacichs en vigílias de eleccions.

Se prometen carreteras per centava vegada

Direcció telegráfica: Parets-Llissá-Sta. Eularia.

Urnas Mágicas

PERA LA CONFECCIÓ DE

TUPINADAS INSTANTÁNEAS

Especialitat de la no Rahó social,

PEP, QUEL, BADÓ Y C.^{YIA}

Societat en Comandita.

AVÍS

Hi ha un

SECRETARI AVENTURER

en molt bon estat que's lloga á un preu módich,

ELS PAGESOS PAGAN

te una caiguda d'ulls admirable y una barra encare mes admirable

Informará el Sr. Ferratjes.

¡NETEDAT! ¡HIGIENE!

Exposició permanent d'escombrarias

en varis carrers de la Vila.

Nutrida y abundant en els carrerons de sota Sant Roch y devant de la capella de Santa Esperança, corredossos de ca'n Pedrals y altres.

No confondrers ni equivocarse l'oló els guiará.